

Uredništvo in uprava:
Ljubljana,
Šelenburgova ulica št. 6/II.

DELAVEC

Glasiło Glavnega Radničkoga Saveza Jugoslavije.

Izhaja vsak četrtek.

Stane posamezna šte. 1 Din,
mesečno Din 4.—, celoletno
Din. — Za člane izvod
po 80 para.

Oglasi po ceniku.

Dopisi morajo biti frankirani
in podpisani, ter opremljeni
s štamp. dotične organizacije
Rokopisi se ne vračajo.

Reklamacije so poštnine
proste.

Naš pozdrav.

To soboto se zberejo v Ljubljani predstavniki strokovnih / organizacij Glavnega Radničkoga Saveza iz Slovenije.

Razven njih pozdravimo v svoji sredi zastopnike bratskih organizacij iz ostalih delov države, ne kot goste, ampak kot sodelavce, kot člane iste organizacije, koje trdni temelji so postavljeni od skrajnega zapada do skrajnega iztoka te države.

Kongresi in konference so na eni strani obračun s preteklostjo. Dosedanje vodstvo naših strokovnih organizacij bo podalo svoja poročila, delegati pa bodo sodili.

Kakor je gotovo, da tozadevno ne bodo vse sodbe enake, tako je gotovo, da v enem ne bo razlike med nami.

Vse delegate bo družila ljubezen do naših strokovnih organizacij, ki morajo ostati trdni skupaj, kakor so bile dosedaj, pa naj pride karkoli. Ne bo nas vzklonila reakcija, ne industrijska kriza, ne kaka druga oblika kapitalistične nevarnosti. Ne bo nas razkrojil strup nezaupanja, ki ga zanašajo v naše vrste, z namenom, da nas razdvojijo in razcepijo, tako da bi bili kakor kraljestvo, ki je samo v sebi razdvojeno in zato smrti zapisano. Mi bomo naše doseda-

nje delo kritično sodili, a ne z namenom, da demagoško rušimo, ampak z namenom, da popravimo, kar je slabega.

Tako bomo našli pravo pot za naše bodoče delo, katero pokazati in odkazati je druga naloga kongresov in konferenc. Tozadevno bodo stali naši delegati pred važnimi nalogami.

Ako smo zapisali s polno opravičenostjo, da je bil zadnji državni kongres strokovnih organizacij naša konstituenta, skupščina, ki je sprejela naše temeljne zakone, potem lahko zapišemo, da ima ta pokrajinska konferenca nalogo, da to delo dovrši.

Na njej boste sprejeli pokrajinski pravilnik naših strokovnih organizacij, ki bodo temelj, na katerem bomo v bodoče gradili.

Konferenca bo posvetila svojo pozornost težkim razmeram, katere preživlja danes naše delavstvo.

Razpravljala bo o načinu, kako v teh razmerah najbolje braniti koristi organizacij in delavskega razreda.

Dalje o ukrepih, ki jih bo treba napraviti, da strnemo naše sile v jako in nepremagljivo četo.

V tem znamenju želimo konferenci, čim najlepših uspehov.

Industrijska kriza in strokovne organizacije.

Na strokovnem kongresu avstrijskih kovinarjev je imel dr. Oto Bauer temeljit referat o sedanji industrijski krizi in o položaju, v katerega prihaja, vsled nje naše strokovne organizacije. Ta izvajanja so tudi za nas aktualna. T

Da so njegove dnevne zahteve tako nizke, da mora vsaka objektivna kritika priznati, da se jih bo moralo kmalu izpolniti, ker je trajno sedanje stanje nevzdržno. Sedanje stanje bi pomenilo iskanje boljših delovnih možnosti, izselektiranje naših najboljših sil, težko popravljivo škodo vsega našega gospodarstva. —

Delo v vseh teh pravicah je potrebno in je vredno največjih naporov strokovnih organizacij, njihovih funkcionarjev in zaupnikov. Ker je pa to delo za daljnje cilje, ki jih ne vidi vsak tako jasno pred seboj, kakor kosček kruha, je to delo težko.

K referatu o mezdni politiki.

Otolčili smo se, da ponatisnemo resolucijo o mezdni politiki, ki jo je sprejela plenarna seja S. K. že junija 1922. To resolucijo naj delegati na naši pokrajinski konferenci pazno prečitajo in naj razmišljajo zlasti o enem: kaj ukreniti, da praktično tako važni odstavki prvega dela te resolucije, ne ostanejo na papirju, kakor so ostali dosedaj.

»Poznat je treba produkcijsko teorijo in prakso, prisvojiti si je poznavanje trgovske strani podjetij.«

To je velika naloga, ki jo je potrebno rešiti, ki jo je pa ob enem silno težko rešiti. Rešljiva bo ta naloga po našem mnenju le tedaj, ako si delavstvo ustvari organe, ki se bodo v to poglabili in dajali rezultate svojih raziskavanj strokovnim funkcionarjem in delavstvu na razpolago.

V to svrhu bi bilo treba reorganizirati delavske zbornice, ki morajo postati več kakor vzporedna instance, vršča isto delo, ki so ga poklicane vršiti strokovne organizacije in njih funkcionarji in več kakor birokratičen aparat, ki daje svoj vizum na razne akte. Za to reorganizacijo je predvsem potrebno, da se zlomi pasivna resistenca vlade proti delavskim zbornicam.

Takrat sprejeta resolucija o mezdni politiki se glasi:

Predvsem je dobri in zdravi tarifni politiki predpogoj dobra in zdrava organizacija, ki mora imeti razredno vzgojo in značaj stabilnosti glede članstva.

Delavstvo, zlasti pa funkcionarji organizacije, morajo natančno poznati produkcijsko teorijo in prakso. Prisvojiti si morajo tudi poznavanje trgovske strani podjetij, v katerih so zaposleni. V tem oziru je treba obračati posebno pažnjo izvozu surovin in vseh onih materialij, ki se pri produkciji potrebujejo, ter dognati cene istih. Nadalje je potrebno voditi natančen pregled o delavskih plačah, kakor tudi o vseh drugih obremenitvah, ki so s tehničnimi in komercialnimi zadevami podjetij v zvezi. Pridobivati je treba tudi pregled o tržiščih, kjer se izdelki vnovčujejo in za kakšno ceno. Zanimarjati se pri tem ne sme pregled svetovnega trga.

O vsem tem se ima voditi pregledna statistika na tak način, da se združnice in centrala tozadevno izpolnjujejo.

Takipregledi in statistike šele morejo tvoriti temelj za urejevanje delavskih dnevnih in eventualno tudi akordnih plačilnih postavk.

In ker igra pri kapitalističnem načinu proizvodnje veliko vlogo takozvana konjunktura, se je pri slabi konjunkturi ali pri velikih zalogah izgotovljenega blaga kolikor mogoče izogibati ostrejšim konfliktom, katere bi podjetniki lahko izrabili v svoj prid. V takih slučajih se prav rado dogaja, da podjetniki odpuščajo delavce, kar pa ima za posledico ustvarjanje brezposelne delavske armade, ki jo potem podjetniki izrabljajo kot protiutež napram zaposlenemu delavstvu posebno za zniževanje plač.

Vsi naši zaupniki morajo stati v času industrijske krize, ki je ob enem kriza naših strokovnih organizacij na svojih mestih, kot mornarji sredi viharja.

Naše ladje gredo trenutno proti vetru. Povejte pa vsem, ki se vozijo z njimi, naj vztrajajo. Za trenutek je treba spremeniti način vožnje, spremeniti je treba bojne metode, prilagoditi jih je treba razmeram, ohraniti ladje za čase, ki pridejo.

Za to delo je treba celih moč. Upanje imamo, da so vsi naši zaupniki celi močje.

Dogaja se, da podjetniki včasih sami skušajo izzvati kako stavko,

Dravogradski škandal.

Preteklo nedeljo se je izvršil na dravogradski železniški postaji dogodek, ki z bengalično lučjo osvetljuje brezpravnost delavskega življa v naši državi. Komisar železniške pogranične policije g. Ante Aničić Ivičić (rodno iz Dalmacije) je dal aretirati poln vagon članov in članic »DTE Svobode« in UDR pod pretvezo, da so peli neko komunistično pesem.

Dogodek se je izvršil naslednje:

Guštanjka DTE je praznovala preteklo nedeljo svojo ustanovno slavnost. V ta namen je priredila dopoldne mladinski manifestacijski shod na katerega so povabili s. Korena iz Celja, kot poročevalca. Popoldne je bil javni telovadni nastop, katerega so posetile telovadne enote iz Maribora, Šoštanjia itd.

Takoj po telovadbi ob 16. uri je odšla skupina udeležencev iz Savinjske doline na kolodvor, da se odpelje z vlakom v svoje kraje. Večina teh je bila iz Šoštanjia. Pevajoč razne delavske pesmi, se je pripeljala ta skupina na kolodvor v Dravograd, kjer stoji vlak 20 minut Ko je vlak na kolodvoru obstal, je izstopila večina izletnikov, da si nabavi vozovnice za nadaljnje potovanje. Malo pred odhodom vlaka se je cela skupina zopet zbrala v skupnem vagonu, da nadaljuje svojo pot. Med izletniki je vladalo uprav veselo izletniško razpoloženje, nasprotno pa ugotavljamo, da ni bil med vsemi niti eden najmanj vinjen. V tem razpoloženju se je petje nadaljevalo. Naenkrat se pa pojavi z napol potegnjenjo sabljo policijski komisar ter s klicem:

»p.... vam majčina, ven z vagona! aretira celo skupino ter jo odvede na policijski urad.

Začelo se je zaslišavanje, kdo je pel »komunistično« pesem in kdo je zaklical: živijo III. internacionala. Aretiranci, med katerimi je bil tudi urednik »Delavca« s. France Svetek, so izjavili, da ne vedo katero pesem smatra komisar za komunistično, istotako so povedali g. komisarju, da klica živela III. internacionala na celem kolodvoru ni nihče slišal, razun g. komisarja ali pa kakega orjunaškega denuncijanta. Pomagalo ni nič. Komisar je popisal udeležence, ženske in mladoletne je spustil domov s klicem: ajdete v p.... materino, dočim je osem naših sodrugov: F. Svetka, J. Tekavca, A. Koradeja, R. Ferderja, R. Bolha, S. Primožiča, F. Scharnerja, I. Szaboja oddal orožniški eskorti, ki jih je z nasajenimi bajoneti odpeljala v občinski zapor v Dravogradu.

Značilno za poslovanje tega komisarja je, da je po vsej sili zahteval naj aretiranci odstranijo znake svojih organizacij. To zahtevo so pa naši sodrugi z energično, a dostojanstveno gesto odklonili z motivacijo, da sta DTE in UDR oblasti prijavljeni organizaciji, zato tudi znakov pod nobenim pogojem ne bodo odstranili.

Med potjo v zapor

so se zbirale cele gručice dravogradskega prebivalstva, ki so ogorčeno obsojale nasilno postopanje policijskega komisarja. Da ostanemo objektivni, moramo konstatirati, da se je orožništvo v nasprotju s komisarjem obnašalo popolnoma korektno in da je izvršilo to aretacijo ne po lastnem nagibu, temveč na izrecno zapoved policijskega komisarja.

V zaporu

kamor so utaknili naših osem sodrugov ni bilo niti prostora za 4 ljudi, ni bilo niti postelj, niti slame, niti odej. Lese na »prična«, popljuvana tla ter dva polomljena stola so bila edina mobilja v tej umazani luknji, kamor zapirajo tihočapce in vojaške dezertarje.

Ogorčenje Dravograjčanov,

ki so po večini zavedni socialisti, ki imajo župana in upravo občine v svojih rokah, je bilo nepopisno. Pred občinsko hišo, kjer je zapor, se je zbralo vse polno ljudstva, ki so živahno in ogorčeno komentiralo tako nezasliano postopanje nad mirnimi izletniki, ki niso storili družega, kakor, da so vračajoč iz izleta

Dne 18. septembra v Vevčah ob 17. uri (5. popoldne).

Dne 21. septembra v Medvodah ob 15. uri (3. popoldne).

Dne 25. septembra v Mostah pri Ljubljani ob 16. uri (4. popoldne).

Dne 28. septembra v Trzinu ob 10. uri dopoldne.

Vsaka krajevna skupina sprejme 14 dni pred članskim zborovanjem pravila in pravilnik »Obče radniškega saveza Jugoslavije«, katerega naj najprvo pretrse podružnični odbor na svojih sejah, nakar se naj izroči članstvu podružnice v razpravo.

Živilska stroka.

Prepoved nočnega dela po pekarnah.

V Nemški Avstriji je bilo lansko leto kaznovanih 714 pekarskih obratov radi prestopka dela v nočnih urah in sicer na 18 milijonov kron in obsojenih na 56 dni zapora. Denarne kazni so se stekale v rezervni sklad »Pomočniške bolniške blagajne pekov«. Organizacija živilskih delavcev na Dunaju je kontrolorje, ki so imeli pooblastilo od politične oblasti za nadzorovanje nočnega dela po pekarnah nagradila z 6 milijoni kronami.

Na Norveškem po prvem svetovnem kongresu prepoved nočnega dela še v isti formi obstoji in tudi podjetniki - mojstri niso skušali v tem času zakon / tem pogledu kaj premeniti, kakor je to običaj po drugih državah.

Na Danskem se je prepoved nočnega dela dosegla potom šesttedenske stavke. Obstoječi zakon pa ima stroge kazni. Organizacija sama vodi strogo kontrolo in če še dobi kakšnega delati v prepovedanem času se ga smatra za stavkolomca in je izključen iz organizacije.

Kako pa je v Jugoslaviji, ... Za delavca nobene zaščite!

U. D. R.

U. D. R. 24. avgusta v Zagorje.

Steklarski delavci v Zagorju prirode 24. avgusta gozdno veselico, na katero so povabili tudi naše UDR.

Na ta dan bo tudi slavnostno upostavljena zagorska edinica UDR.

Vse člane UDR, ki imajo kroje in brez krojev, kakor tudi članice in mladince prosimo, da se za izlet pravočasno pripravijo.

Edinica »Marks« iz Ljubljane bo prispejala že v soboto zvečer v Zagorje, kjer bo taborila na prostem. Druge edinice bodo dobile pravočasno navodila.

Sodrug in sodružice! Naš izlet je namenjen propagandi za ljubezen do narave, za plemenita dejanja, za utrjevanje solidarnosti med delavstvom, za ozdravljenje in utrjevanje duha in telesa. Naj nihče ne manjka.

Druge bratske organizacije prosimo, naj na ta dan ne prirejajo kakih drugih prireditev.

Predsedstvo UDR.

Vestnik „Svobode“.

Razmerje delavskih telovadnih enot do sokolstva.

Z ozirom na napade od strani raznih meščanskih društev in ker obstoje ta društva večinoma iz nezavednega delavstva in delavske mladine, je potrebno, da nekoliko razmotrujemo o razmerju naših telovadnih odsekov do Sokolstva.

Sokolstvo je danes najstarejša telesnovzgojna organizacija v Sloveniji, do čim se naše telovadne enote šele ustanavljajo. A kljub temu se ji naše enote lahko (kot telesnovzgojna organizacija) postavijo ob stran. In če presojamo obe gibanji po tem, kako se obe udeležujejo ta na polju telovadbe, čisto lahko rečemo, da med njunimi programi ne more biti razlike. Kakor gojimo v naših enotah telovadbo po Tyrševem sestavu, tako gojijo tudi isti sestav v sokolskih telovadnicah. Pa še mnogo drugih skupnih znakov bi se dalo najti, ki so obema organizacijama skupni. Vendar, če je temu tako, kaj torej razdvaja? Čemu smo začeli z lastnim telovadnim gibanjem?